

Ερώτηση

Αθήνα 20/11/2014

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Τουρισμού

Πολιτισμού & Αθλητισμού

Θέμα: Καταστροφή του Δελφικού τοπίου

Στον σημερινό Δήμο Δελφών βρίσκεται ένα από τα τρία κορυφαία αρχαιολογικά μνημεία της Ελλάδας, οι Δελφοί, του οποίου η παγκόσμια πολιτισμική σημασία αρκεί από μόνη της να στηρίξει την επιχειρηματολογία για την ανάγκη προστασίας τόσο του ιδίου όσο και του μείζονος περιβάλλοντος χώρου. Η ευρύτερη περιοχή των Δελφών, πολλαπλά αναγνωρισμένη και προστατευόμενη από Εθνικές και Διεθνείς αποφάσεις, με δύο ξεχωριστές αναγνωρίσεις από την UNESCO, αποτελεί διεθνώς κορυφαίο, γνωστό και αναγνωρίσιμο προορισμό και ως εκ τούτου ενέχει έναν δυναμικό αναπτυξιακό χαρακτήρα.

Όμως, το μεγάλο πλεονέκτημα του Δελφικού Τοπίου ως προς τους επισκέπτες του εξανεμίζεται. Σε διεθνή sites η περιοχή χαρακτηρίζεται “θλιβερός τόπος” και περιοχή που πνίγεται τακτικά σε σύννεφα σκόνης βωξίτη. Η αναπτυξιακή της δυναμική φθίνει και η ζωή των κατοίκων επιδεινώνεται.

Η αιτία εντοπίζεται στο γεγονός ότι, το “Δελφικό Τοπίο” προσβάλλεται βάνανυσα περιβαλλοντικά από τις εγκαταστάσεις της εταιρίας συμφερόντων Κυριακόπουλου Οδυσσέα - πρώην S & B A.E- και την εξορυκτική δραστηριότητα βωξίτη.

Οι παράνομες εγκαταστάσεις βωξίτη της S & B δίπλα στο λιμάνι των Δελφών, σε επαφή εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού για 3 χιλιόμετρα κατά μήκος της παραλίας και ορατή για 8 χιλιόμετρα κίνησης στην Εθνική Οδό (διασπώντας επιπλέον την αισθητική ενότητα Γαλαξίδι – Δελφοί), κυριαρχούν οπτικά και στην από θάλασσα πρόσβαση στο λιμάνι κρουαζιέρας και στην μαρίνα διαμορφώνοντας τη χειρότερη δυνατή εικόνα του συνολικότερου “Δελφικού Τοπίου.”

Η κατάσταση γίνεται ακόμη χειρότερη με τις υπερβάσεις των ορίων επιφανειακής επέμβασης των αδειοδοτημένων κοιτασμάτων στον ορεινό όγκο του Δήμου Δελφών και την παράνομη λήψη γειτονικών, την αδιάκριτη απόρριψη αδρανών, τη μη υλοποίηση αποκαταστάσεων, τις οσμές, τη σκόνη, τους κραδασμούς του εδάφους και τη μόλυνση του αέρα όπου η εταιρία δραστηριοποιείται και στις εγκαταστάσεις δίπλα στο λιμάνι .

Φορείς της περιοχής, σε συνεργασία με την Ομοσπονδία Οικολογικών Οργανώσεων Κορινθιακού Κόλπου, σε μια προσπάθεια αναχαίτισης της φθίνουσας αυτής πορείας και σταδιακής αποκατάστασης του Δελφικού Τοπίου, και σε μια “ανοιχτή” λογική συνύπαρξης στην ίδια περιφέρεια τουριστικής και εξορυκτικής δραστηριότητας με μοντέλα διαχωρισμού των περιοχών με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και κανόνες (βλ. Μήλος) έχουν επεξεργαστεί και καταθέσει τεκμηριωμένη πρόταση δράσεων, η οποία συνοψίζεται στα ακόλουθα μέτρα:

Μετεγκατάσταση του εργοστασίου εμπλουτισμού βωξίτη από τη γειτονιά του λιμανιού και της πόλης της Ιτέας σε άλλο σημείο στην ενδοχώρα, μακριά από κατοικημένη περιοχή και μη ορατό από την Εθνική Οδό και τις κεντρικές εσωτερικές επαρχιακές οδούς Τουριστικού Προορισμού. Η εταιρία S & B διαθέτει ιδιόκτητες εκτάσεις με κτίρια και νερό βόρεια της Άμφισσας κοντά στην Βίνιανη, που υπερκαλύπτουν όλες τις απαιτήσεις. Να σημειωθεί ότι το υπάρχον εργοστάσιο είναι ούτως ή άλλως απαρχαιωμένης περιβαλλοντικά τεχνολογίας.

Κατασκευή μιας μόνο σκάλας (οι υπάρχουσες δυο είναι τεχνολογίας του 1941, ταυτόχρονα άχρηστες και απαράδεκτες περιβαλλοντικά) για τη φόρτωση των πλοίων, σύγχρονης, πτυσσόμενης και τουλάχιστον ίδιας με την

σκάλα φόρτωσης, που η εταιρία S & B έχει κατασκευάσει στις δικές της εγκαταστάσεις φόρτωσης βωξίτη στην Σαρδηνία. Οι, άθλιας εικόνες, κτιριακές κ.λπ. εγκαταστάσεις γύρω από τις σημερινές σκάλες φόρτωσης οι οποίες δεν είναι έτσι κι' αλλιώς ενεργές.

Μεταφορά του χώρου απόθεσης του βωξίτη για φόρτωση στα πλοία στις ιδιόκτητες εκτάσεις της S&B, πίσω από την θέση Σφαγεία, όπου είναι αόρατες από την Εθνική Οδό, την θάλασσα και το λιμάνι. Η επιφάνεια αυτή είναι πολύ μεγαλύτερη από το σύνολο των εκτάσεων που χρησιμοποιεί η S&B στις σημερινές εγκαταστάσεις για απόθεση .

Τροφοδοσία της σκάλας φόρτωσης με υπόγειο ταινιόδρομο κάτω από την Εθνική Οδό μήκους περίπου 500 μ. (στην Κοζάνη υπάρχουν για τον λιγνίτη ταινιόδρομοι πολλών χιλιομέτρων).

Ο βωξίτης θα έρχεται πλυμένος και έχοντας αφαιρεθεί ο ασβεστόλιθος, οπότε η παραγωγή σκόνης σε κάθε φορτοεκφόρτωση – που θα γίνεται πλέον μια φορά για κάθε ποσότητα μεταλλεύματος, και όχι τρεις όπως τώρα, θα ελαχιστοποιείται και θα αντιμετωπίζεται ευκολότερα.

Όπως προκύπτει και από δημόσιες δηλώσεις στελεχών της S&B, οι παρεμβάσεις αυτές είναι εφικτές και έχουν τιμολογηθεί από την ίδια. Παρά ταύτα, η εταιρία αρνείται να προχωρήσει στις κινήσεις αυτές και εξακολουθεί να ζημιώνει και να επιβαρύνει το Δελφικό Τοπίο. Στην αρνητική αυτή στάση φαίνεται να συνεπικουρείται από σχεδιασμούς, συνειδητές επιλογές, αβλεψίες και σφάλματα των υπηρεσιών και της κυβέρνησης.

Έτσι, για παράδειγμα, στο Εθνικό Χωροταξικό Τουρισμού, η περιοχή της Φωκίδας δε θεωρείται “τουριστικής προτεραιότητας”, παρότι στο Εθνικό Ειδικό Χωροταξικό της Βιομηχανίας επισημαίνεται σαφώς η ανάγκη λεπτομερούς σχεδιασμού των τουριστικών περιοχών στον σημερινό Δήμο Δελφών προκειμένου να προσδιοριστούν ποιες περιοχές δεν θα είναι μεταλλευτικής προτεραιότητας

Επίσης, σχετικά με τη νομιμότητα των εγκαταστάσεων, με έγγραφο της η Ι ΕΠΚΑ Δελφών επιβεβαιώνει ότι από το 1981 έως το 2008 «δεν κατατέθηκε αίτηση ούτε δόθηκε άδεια για την συνέχιση της λειτουργίας εγκαταστάσεων

βωξίτη ή για την χωροθέτηση νέας εγκατάστασης στην περιοχή δυτικά της Ιτέας». Εν τούτοις, με το Τοπογραφικό της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του 2011 της S&B για τις εγκαταστάσεις, επιβεβαιώνεται η κατασκευή 8 νέων υποδομών (νέο εργοστάσιο , δεξαμενές κ.λπ.) κατά την περίοδο 1985 -1991, και ακόμη περισσότερες την περίοδο 1981 – 1991.

Το 2011 κατά την συζήτηση ανανέωσης της σύμβασης εκμετάλλευσης μπαζωμένης επιφάνειας θάλασσας, που αποτελεί μέρος των εγκαταστάσεων της S&B στο λιμάνι των Δελφών (Ιτέα), αγνοήθηκαν πλήρως και δεν απαντήθηκαν ποτέ από το Λιμενικό Ταμείο Φωκίδας οι καταγγελίες και το εξώδικο για την νομιμότητα της επιφάνειας αυτής κ.λ.π. και έγινε “κανονικά” η ανανέωση.

Στην συνέχεια και κατά το 2011, επίσης, η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Στερεάς εξέτασε την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) των εγκαταστάσεων αυτών, και με πρωτεργάτη μέλος της που ταυτόχρονα ήταν και εργολάβος της S&B, αγνόησε τις καταγγελίες για πλήθος παρανομιών που δεν απαντήθηκαν ποτέ και αγνόησε τις ελλείψεις που αναφέρονταν σε έγγραφο με παρατηρήσεις του Τμήματος Περιβάλλοντος Φωκίδας, που εξέτασε την ΜΠΕ και τις πολυσέλιδες ενστάσεις και ενέκρινε την ΜΠΕ.

Η τότε Γ.Γ. της Περιφέρειας ενημερώθηκε άμεσα για την αφ’ εαυτής ακυρότητα της απόφασης έγκρισης της ΜΠΕ βάση του άρθρου 173 του Καλλικράτη (λόγω της συμμετοχής του εργολάβου της S&B στην Επιτροπή) και την σοβαρότητα του θέματος, με πλήρη αναφορά των κινδύνων λόγω επικείμενου Χωροταξικού Σχεδιασμού της Περιοχής. Παρά την επί 5 μήνες επιμονή των καταγγελλόντων, της μηνυτήριας αναφοράς που κατατέθηκε κατά της ίδιας και ερώτησης που υποβλήθηκε στη Βουλή, η τότε Περιφερειάρχης ούτε υπέδειξε άλλο τρόπο, ούτε μερίμνησε η ίδια, ώστε η απόφαση αυτή να χαρακτηριστεί άκυρη και να ενημερωθεί ο φάκελος της ΜΠΕ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να συνεχιστεί η εξέταση και οι εγκαταστάσεις να θεωρηθούν τελικά ως ελεγμένες και νόμιμες.

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο αγνόησε τις καταγγελίες για καταπάτηση του Νόμου περί προστασίας του Δελφικού Τοπίου με

οικοδόμηση πλήθους αυθαιρέτων κατασκευών στις εγκαταστάσεις αυτές, και τελικά ενέκρινε την συνέχιση της λειτουργίας τους.

Κάποια χρόνια πριν το 2005, άλλη μεταλλευτική εταιρία, η ΕΛΜΙΝ, παρουσίαζε σε ΜΠΕ τα ερείπια άλλων εγκαταστάσεων φόρτωσης πλοίων εγκαταλειμμένων επί δεκαετίες (ακόμη πιο κεντρικές και ορατές από το λιμάνι των Δελφών, και αυτές επίσης σε επαφή με την Εθνική Οδό ως ενεργές, παραλείποντας να αναφέρει και αυτή ότι βρίσκονται εντός του Δελφικού Τοπίου. Η ΜΠΕ αυτή αρχικά εγκρίθηκε, παρότι η κατάσταση των εγκαταστάσεων είναι γνωστή στους πάντες, μιας και βρίσκονται σε κεντρικό σημείο της περιοχής και μόνο μετά από καταγγελίες φορέων της περιοχής στις 15-3-2012 η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς ακύρωσε την απόφαση αυτή. Παρόλα αυτά, λόγω ίσως μη ενημέρωσης του φακέλου της ΜΠΕ, το ΓΠΣ της Άμφισσας, στην οποία ανήκει αυτή η περιοχή, προωθήθηκε στο τελικό στάδιό της το 2013 παρουσιάζοντας αυτές τις εγκαταλειμμένες εγκαταστάσεις ως «ενεργή μεταλλευτική περιοχή».

Τον Δεκέμβριο του 2012 στο νόμο για την Εθνική Στρατηγική Λιμένων, το λιμάνι της Ιτέας παρουσιαζόταν βάση πραγματικής κίνησης ως «χύμα Φορτίου» και «Εμπορικό» και όχι «Κρουαζιέρας». Τα πραγματικά στοιχεία, όπως προκύπτουν και από έγγραφο του Λιμεναρχείου Ιτέας, είναι ότι τουλάχιστον από το 2005 μέχρι και το 2012 η κίνηση που παρουσίαζε ήταν αποκλειστικά «κρουαζιέρας» ενώ η κίνηση «εμπορίου» και «χύμα φορτίου» ήταν μηδενική. Μετά από καταγγελίες και πάλι, προστέθηκε και ο χαρακτηρισμός «λιμάνι κρουαζιέρας» αλλά παρέμεινε αναίτια και ως «λιμάνι χύμα φορτίου» επιμένοντας στην υποβάθμισή του ενώ το λιμάνι αυτό διαθέτει μόνο δύο θέσεις για το δέσιμο μεγάλων πλοίων. Επιμένοντας στα ίδια λάθη, στο Ειδικό Χωροταξικό του Τουρισμού, που ακολούθησε τον Δεκέμβριο του 2013, το λιμάνι των Δελφών δεν συγκαταλέγεται στα ελληνικά “λιμάνια κρουαζιέρας”. Επίσης, δεν αναφέρεται πουθενά σε όλο το κείμενο το όνομα «Δελφοί» και στον χάρτη του ΦΕΚ δεν εμφανίζεται καθόλου ο οικισμός των Δελφών και η ευρύτερη περιοχή στις ζώνες για τουριστική ανάπτυξη. Μετά το αρχικό λάθος, στην Εθνική Στατιστική Λιμένων το 2012 παρουσιάστηκαν στο λιμάνι των Δελφών τρία πλοία “χύμα φορτίου” στην αιχμή της τουριστικής περιόδου του 2013. Πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα η κρουαζιέρα στο τέλος

του έτους να παρουσιάσει μείωση 36% από το μέσο όρο των δύο προηγούμενων ετών και να αναμένεται επιπλέον μεγάλη μείωση στα αποτελέσματα του 2014.

Για τους παραπάνω λόγους ερωτώνται οι κ. κ. Υπουργοί:

1. Αποτελεί για το Υπουργείο Τουρισμού επιλογή στρατηγικού σχεδιασμού η εξαίρεση της περιοχής γύρω από τους Δελφούς (κοιλιάδα Δελφών - Άμφισσας, Κρισσαίος Κόλπος) από την τουριστική ανάπτυξη, αφήνοντας ως κύρια χρήση γης την μεταλλεία;
2. Υπάρχει κάποια μελέτη που συμπεραίνει ότι η προτεραιότητα στην εξορυκτική μεταλλευτική δραστηριότητα εξυπηρετεί συγκριτικά και το εθνικό και δημόσιο συμφέρον, πέρα από τα ιδιωτικά συμφέροντα της οικογένειας Κυριακόπουλου;
3. Προτίθεται να προβεί στην αποκατάσταση του λάθους, την διόρθωση του Εθνικού Χωροταξικού του Τουρισμού και την μέριμνα της εξέλιξης του Περιφερειακού Χωροταξικού στην ορθή κατεύθυνση;
4. Θα καθιερώσει στην πράξη το λιμάνι της Ιτέας ως “λιμάνι κρουαζιέρας” διαγράφοντας τους προσδιορισμούς του ως λιμάνι “χύμα φορτίου και εμπορίου” βάση της πραγματικής του κίνησης, καθώς σε απάντηση προηγούμενης ερώτησής μας, γινόταν επίκληση του κριτηρίου της πραγματικότητας για τον προσδιορισμό του λιμανιού της Ιτέας ;
5. Θα στηρίζει στοιχειωδώς την ευνομία και την ισονομία για την τοπική και διεθνή κοινότητα, δίνοντας εντολή σε όλες τις αρμόδιες εποπτικές και ελεγκτικές Υπηρεσίες και την Δικαιοσύνη να κάνουν το καθήκον τους και να ελέγξουν όλες τις πολλαπλές επώνυμες και τεκμηριωμένες καταγγελίες για τις παρανομίες στην άσκηση της μεταλλείας στο Δήμο Δελφών, ξεκινώντας από το λιμάνι μέχρι τον ορεινό όγκο, όταν τα

υπολογιζόμενα χρέη στην Εθνική Οικονομία σε αποκαταστάσεις και τα βασικά πρόστιμα, που θα προκύψουν σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, αφορούν πάνω από 100 εκατομμύρια ευρώ;

6. Θα εξαλείψει κάθε υπόνοια υπόθαλψης, διαπλοκής και διαφθοράς, ελέγχοντας το προαναφερόμενο πλήθος λαθών και παραλήψεων των αρμόδιων φορέων της Ελληνικής Πολιτείας επί σειρά ετών, δεδομένου ότι οι παραλήψεις αυτές είναι πάρα πολλές στην ίδια ακριβώς κατεύθυνση εξυπηρέτησης συγκεκριμένων μεγάλων ιδιωτικών οικονομικών συμφερόντων ;
7. Θα εξαντλήσει όλα τα νόμιμα μέσα για την απομάκρυνση των παράνομων εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων της S & B από το λιμάνι των Δελφών και την μετεγκατάστασή τους, με βάση την ορθολογική πρόταση των τοπικών φορέων και της Ομοσπονδίας Οικολογικών Οργανώσεων Κορινθιακού Κόλπου, που θα επιτρέψει την επιβίωση της τοπικής κοινωνίας και θα προστατεύσει το Δελφικό Τοπίο όπως κατάφερε να φθάσει στις μέρες μας μέσα από τις χιλιετίες, ώστε να το βρουν εκεί και οι επόμενες γενιές;

Οι υπογράφωντες βουλευτές

Νάντια Βαλαβάνη

Μιχάλης Κριτσωτάκης

Μαρία Κανελλοπούλου

Έφη Γεωργοπούλου-Σάλταρη

Γιώργος Πάντζας

Μάνια Παπαδημητρίου

Άννα Χατζησοφιά